

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis lesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXXV. Vtrum detur aliquis ordo inter sacramenta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

Confirmatione, per quam augetur virtus præexistens ex vi baptismi, atque inducitur robur peculiare per infusionem Spiritus sancti iuxta illud Luc. 24. 49. *Se- de te in Civitate quoad usque induamini virtute ex alto*, Eucharistia, per quam spiritualiter nutritur anima, atque præservatur a peccatis iuxta illud Ioan. 6. 54. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam*; Et rursus: *In me manet, & Ego in illo*; Pœnitentia, qua pellitur ægrotudo peccatorum, & restituitur salus animæ, cum perperita fuerit per peccatum, iuxta illud psal. 40. 5. *Sana animam meam*; Extrema unctio qua tolluntur reliquæ peccatorum, & finaliter perficitur spiritualis salus hominis ad vitam æternam iuxta illud Iacob. 5. 15. *Et si in peccatis sit, dimittentur ei*; Ordine, per quem accipitur potestas subueniendi multitudini iuxta illud ab Hebr. 7. 27. De sacerdotibus. *Hæstias offerunt non solum pro se, sed etiam pro populo*; Matrimonio, per quod, quatenus est officium naturæ propagatur, & conservatur genus humanum, & quatenus est sacramentum exhibentur ciues spiritualiter educari, & instructi, prout oportet. Patet itaque convenientissimum fuisse, ut sacramenta novæ legis, nec plura essent, nec pauciora, quam septem.

Art. 5. Istum discursum aliosque eiusmodi, qui sunt admodum frequentes tum apud Sanctos PP. tum apud Præcipuos quosque Theologos Magistrum sententiarum, Alexandrum de Ales, D. Thomam, D. Bonaventuram, aliosque eius affines contemnunt penitus nonnulli leuiorēs Theologi, & flocci pendunt, eoque in loco habent, in quo merito haberi possent discursus ipsorum proprii, & pecul artes à prædictis, & Theologis, & SS. PP. quos rueri oportet, tum vel maxime, cum maxime later vis rationis ipsorum; ne temerè credatur tantos viros diuino afflato spiritu, & ingenio sublimes, ac profundos penitus desipuisse, atque iis adhesisse, quæ reipsa essent proflus inania, ac inutilia. Quod ad rem ipsam attinget secundum se, error eiusmodi censuræ irrepsit in eos homines ex errore alio, quo putant Deum æque posse quidlibet ex qualibet suppositione, nec teneri vlla necessitate ad optimum in vnoquoque genere possibile ex suppositione, quod decernat exequi ipsum genus. Quam eorum existimationem pluribus efficaciter reieci quæst. 28. de Deo sequutus Augustinum dicentem. *Quidquid tibi vera ratione melius occurrit, hoc scias fecisse Deum.*

Ad rationem dubitandi, quoad secundam eius partem, quæ sola indiget responsione, dicitur infra ex professo, inter exponendum duo illa sacramenta. Interim dicatur breuiter, sicut conflatur vnum numero sacramentum ex materia, & forma inter se vnitis non physicè, sed moraliter, quasi per aggregationem propter vnicam significationem gratiæ; ita etiam sacramentum Eucharistiæ esse vnum specie infima; nec non, & ordinem; licet constent partibus inter se separabilibus. Quia accidentia panis, & vini, corpus, & sanguis Christi, licet prædita sint significationibus gratiæ specie inadæquata diuersis, vnum nihilominus specie infima completa sacramentum constituunt vnitate aggregationis, aut quasi aggregationis; quandoquid in perfectione vnius conuiuii spiritualis includuntur, suntque partes, quasi integrantes ipsius, sicut cibus, & potus naturalis respectu conuiuii naturalis. Quo tamen non obstante cibus Eucharisticus est vnum actualiter adæquatum, & perfectum sacramentum, cum separatur à potu Eucharistico; ad eum modum, quo pars rei materialis decisa ab aliquo toto est deinceps totum quoddam perfectum, & completum se sola. Haud aliter dicendum est de Ordine. Quia omnes ipsius gradus disponunt ad vnum, eundemque finem ministerij publici bonorum spiritua-

lium; atque comparantur inter se, sicut gradus intentionis physica, qui præexistentibus superadditi ita vnam simpliciter specie infima qualitatem constituunt, ut gradus quilibet præexistentes vnam similiter qualitatem constituerent se solis. Hoc nimirum ipsum proportionaliter accedit in differentiis ordinis sacramentalis, utpotè subordinatis inuicem simili modo. Quod subordinationis genus in reliquis sacramentis inter se collatis minimè datur, utpotè directis ad fines inter se diuersos, nec vsque aded inuicem subordinatos, atque connexos.

Q V Æ S T I O XXXV.

Vtrum detur aliquis Ordo inter Sacramenta?

Videtur nullum omnino ordinem existere inter sacramenta inter se collata. Quia omnia procedunt ab eodem principio, quod est Deus, & ad eundem effectum ordinantur, qui est gratia. Quæ autem sunt eiusdem rationis; tum ex parte principij, tum ex parte effectus nullum prioris, & posterioris ordinem seruant sub aliqua ratione, sed se habent ex æquo quoad omnia. Certè quoad gradum perfectionis, ex cuius ordine reliqui omnes ordines dependent, vel sunt omnino paria propter rationem propositam; vel se habent tanquam excedens, & excessum. Quæ de causa Valentia, Suarez, Vaquez, alijque admodum frequenter censent nullum ordinem dignitatis, ac perfectionis certa aliqua regula firmiter constitui posse inter sacramenta, vno dempro sacramento Eucharistiæ. Quod etiam ipsum si consideretur non absolutè, & secundum se præcisè, sed relativè ad suspicientem, & quoad perfectionem effectus, quem illi communicat, se habet similiter tanquam excedens, & excessum comparatione baptismi, & pœnitentiæ; quatenus confert vberiore gratiam, quam vtrique hæc sacramenta; & non confert remissionem peccatorum, quam illa conferunt.

Art. 1. Respondetur. Quæcunque à Deo sunt, ordinata sunt; atque sacramenta sunt, vel maxime à Deo. Et præterea Concilium Tridentinum sess. illa 7. can. 3. definit: *septem sacramenta non ita esse inter se paria, ut nullaratione aliud sit alio dignius*; atque sess. 13. cap. 1. 2. & 3. docet haud obscurè sacramentum Eucharistiæ esse dignius reliquis sacramentis, quod ipsum multiplici ratione demonstrat D. Thomas dicta q. 65. art. 3. alijque ibidem communiter. Necessè igitur est fateri aliquem ordinem inter sacramenta. Triplex autem eorum ordo considerari potest; nempe rationis, seu doctrinæ, necessitatis, & dignitatis.

Art. 2. Ordo rationis, seu doctrinæ, est ille ipse, quo eadem sacramenta numerata sunt ex Concilio Tridentino in quæst. præcedenti art. 1. Probatur, quia imprimis quilibet seorsim, & singulariter sumpti sunt priores ratione, quam multitudo illos continens in se, & unicuique ceteros superaddens, dicente Philosopho simplicia esse priora compositis, atque manifestantibus experientia, & terminis ipsis, prius concipi per se id, cui fit additio, quam additamentum simul cum eo, cui additur. Quapropter, quia ordo, & matrimonium respiciunt multitudinem ex se, sunt posteriora reliquis quinque sacramentis, quæ vnumquemque seorsim, & secundum se præcisè perficiunt ex sua natura, ut notatum est in eadem quæst. præcedenti art. 1. & 4. Ordine verò posterius est matrimonium, quia istud ad filios carnales, ille ad spirituales gignendos ordinatur; atque intentio doctrinæ Theologicæ directè fertur ad spiritualia ideoque prius ad magis spiritualia ceteris paribus. Deinde, inter reliqua quinque sacramenta, priora sunt, quæ conferunt

per se, & fouent vitam spiritualem posituè, quàm quæ medentur malo superuenienti per accidens. Quapropter Pœnitentia, & Extrema-vnctio sunt posteriores reliquis tribus; atque Pœnitentia, per quam acquiritur simpliciter sanitas deperdita, est prior, quàm Extrema-vnctio, per quam eadem perficitur magis, & reliquæ mali pelluntur. Demum inter alia sacramenta, quæ supersunt, præit Baptismus, per quem homo regeneratur; & primum esse spirituale, cui cætera deinde superædificantur, acquiritur; sequitur mox Confirmatio, augens, ac roborans virtutem datam per Baptismum, eidemque superaddens. Succedit postea Eucharistia, cui annexa est vltima vitæ Christianæ perfectio, & finis summæ vnionis cum Deo. Ordo itaque rationis hic est: Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema-vnctio, Ordo, Matrimonium.

Art. 3. Ordine necessitatis præeunt quinque sacramenta, quæ dictum est pertinere directè, & principaliter ad perfectionem vniuersi cuiusque seorsim, & secundum se. Magis etenim necesse est vnumquemque esse, & perfectum esse; quàm vt suum esse, & virtutem in alios diffundat. Inter hæc quinque, magis necessaria sunt tria illa, quæ dictum est requiri per se, quàm reliqua duo requisita per accidens ratione peccati purè personalis, cuius solius existentia, & non etiam originalis est per accidens respectu institutionis sacramentorum, vt patet ex q. 11. Ex istis duobus magis necessarium est, vt per se patet, quod tollit peccata quoad substantiam, quàm quod solum tollit, saltem per se, reliquias eorum. Iam ex illis aliis tribus summa necessitas est eius sacramenti, quod dat primum esse spirituale, & sine quo cætera haberi non possunt. Magis deinde necessarium est vnde specialiter prouenit robor fidei, quàm vnde specialiter prouenit augmentum charitatis. Quia fides est magis necessaria, quàm charitas; cum hæc absque illa haberi minime possit; bene tamen è conuerso. Demum ex sacramentis ordinatis ad multitudinem, magis necessarium est, vnde propagantur filij carnales, quàm vnde spirituales propagantur: idque propter eandem impossibilitatem, vt dentur spirituales absque carnalibus, cum isti absque illis existere possint. Per hunc igitur discursum, iuxta notionem sacramentorum præmissam in q. præcedenti, apparet seriem necessitatis inter ipsa esse istam: Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema-vnctio, Matrimonium, Ordo.

Art. 4. Ordo dignitatis inter eadem Sacramenta est idem, atque ordo necessitatis, sed inuersus. Quia sacramenta, vt sacramenta, sunt media ad sanctitatem, & vitam æternam; atque mediis magis necessariis superadduntur minùs necessaria sub eodem genere, vt accumulent maiorem perfectionem, supra perfectionem præexistentem, vtque superaddita ea maiore perfectione accedant propinquius ad finem, cuius est summa perfectio. Præcellunt igitur dignitate sacramenta, quæ sunt minùs necessaria; & eò magis quo minùs necessaria sunt. Excipiuntur tamen Eucharistia, quæ tenet primum locum dignitatis; & Matrimonium, cuius est postremus locus. Vtrumque enim hoc sacramentum eximitur, licet opposito modo ab identitate eius rationis, secundum quam instituta à nobis est sacramentorum vniuersum omnium comparatio, quoad dignitatem ipsorum. Quia sacramentum Eucharistiæ non habet solam rationem mediij, sed magis rationem finis propter realem Christi Domini inclusionem in se, qui est finis omnium aliorum tum spiritualium, tum corporalium: necnon propter vberiorē inderedundantem abundantiam gratiæ, atque maiorem vim præseruandi à peccatis iam iterum notatam supra. Matrimonij verò maior necessitas, quàm ordinis non est formaliter ex ratione sacramenti, & gratiæ, quam

confert; sed ex ratione contractus, & generationis naturalis: Et quod ad rationem sacramenti attinet, minùs gratiæ confert, quàm vllum aliud sacramentum. Quia finis specialis eius per se facilius, & essentialiter minùs dignus, quàm fines speciales cæterorum sacramentorum. Series itaque dignitatis, & perfectionis inter sacramenta est, quæ sequitur: Eucharistia, Ordo, Extrema-vnctio, Pœnitentia, Confirmatio, Baptismus, Matrimonium.

Ad rationem dubitandi. Contingit idem principium, & causam principalem vt disparibus instrumentis ad effectus similiter dispares inter se. Ostensum autem est dispares esse effectus sacramentorum disparitate, tum necessitatis, tum etiam dignitatis, nec non independentiæ quoad apprehensionem, & intelligentiam. Auctores oppositum sentientes, ideo inciderunt in illam, vt dicam syncerè, inanitatem excedentis, & excessi, quam vniuersaliter est impossibile, reperiri inter vllas duas species infimas rerum absque excessu simpliciter alterutrinus ex illis, vt obiter conclusum est q. 44. de Deo ad 7. art. 2. & alibi ostenditur ex professo. Inciderunt inquam in huiusmodi inanitatem, quia confuderunt ordinem necessitatis cum ordine dignitatis; cum re ipsa sint non solum diuersi, sed etiam oppositi ordines. Quæ eorum confusio apparet ex illa eorundem comparatione inter Eucharistiam, & Baptismum, ac Pœnitentiam; sicut apparet falsitas eius confusio per rationes à nobis productas, quibus etiam præoccupantur multa alia, quæ leuiter mouent in præsentī Bernal, & alij nonnulli.

QVÆSTIO XXXVI.

Virum sacramentalia, seu ritus Sacramentorum operentur per se immediatè effectum aliquem spirituales?

Videntur nullum eiusmodi defectum operari posse
1. Quia quod est vndeque perfectum, qualibet additione non minùs, quàm detractio qualibet deterioratur, sacramenta autem existunt auctore Deo, cuius opera sunt vndeque perfecta. Ergo sacramenta, quæ sunt ex institutione Dei, deteriorantur per additionem rituum sacramentalium, qui superinducti sunt institutione humana. Quod autem nocet operi Dei non potest esse inductum effectus vllius spiritualis, sed potius impeditiuum, aut diminutiuum effectus alioquin extituri.

2. Quod est signum simul, & causa effectus alicuius spiritualis, non est sacramentale tantum, & circumstantia sacramenti; sed per se ipsum præcisè est verè, ac propriè sacramentum, vt liquet ex eius definitione, & declaratione tradita quæstione 1. Repugnat igitur in terminis sacramentalia, atque ritus accidentales sacramentorum esse causatiuos per se immediatè effectus vllius sacramentalis. Sunt itaque signa tantum eorum præcisè effectuum, quos inducunt sacramenta vi sua secundum se, nec aliud specialiter operantur, quàm vt significationem propriam sacramentorum imprimant magis animo, reddantque clariorem.

3. Ritus sacramentales ex sua natura ordinantur singuli ad singula sacramenta quibus adiacent. Ergo si quem haberent effectum peculiarem, is similiter ordinaretur ad effectum sacramentorum, tanquam quædam dispositio peculiaris ad ipsum. Quia sicut se habet causa ad causam, ita se habet effectus ad effectum earundem causarum. Sequela autem est falsa. Quia plures ritus sacramentales adhibentur post peractum substantia